

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, în cauza penală privind-l pe

GROSSU Valerii XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.07.2017 – 25.05.2018;

Instanța de apel: 20.06.2018 – 27.09.2018;

Instanța de recurs: 18.02.2019 – 20.03.2019.

Asupra recursurilor ordinare declarate de inculpat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni (sediul central) din 25 mai 2018 Grossu V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 179 alin. (2) Cod penal la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumularea parțială a pedepselor aplicate inculpatului și prin sentința Judecătoriei Criuleni din 17 noiembrie 2017, definitiv acestuia i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani 1 lună închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin aceeași sentință au fost condamnați și Alexandrov A. și Alexandrov T., în privința cărora cauza nu se judecă în procedura recursului ordinar.

Totodată, instanța a respins cererea procurorului privitor la încasarea de la inculpați în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în cuantum de 207 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că, Grossu V., la 24 februarie 2017, aproximativ la orele 23:20, Grossu V. împreună și după o înțelegere prealabilă cu Alexandrov A. și Alexandrov T., având scopul pătrunderii ilegale în domiciliul cet. Cerneavscaia G. situat în satul XXXXX, intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, contrar voinței proprietarului, ilegal au pătruns

în domiciliul acesteia, unde Alexandrov A. a îmbrâncit-o pe Cerneavscaia G., cauzându-i leziuni corporale neînsemnate sub formă de echimoză pe brațul stâng, excoriații pe degetul 3 al mâinii stângi și au intrat în domiciliul acesteia. După care, în timp ce se aflau în domiciliu au aplicat violență fizică față de Cerneavschii Ig. și anume Alexandrov T. i-a aplicat o lovitură cu o bârnă de lemn peste mâna stângă, Alexandrov A. i-a aplicat o lovitură cu o șurubelniță la fel în regiunea mâinii stângi, iar Grossu V. i-a aplicat o lovitură cu o oală în regiunea capului, cauzându-i părții leziuni corporale neînsemnate sub formă de echimoză, excoriații pe brațul, antebrațul stâng.

Tot Alexandrov T., continuându-și acțiunile sale ilegale, i-a aplicat lui Cerneavschii V., în timp ce se îmbrânceau, o lovitură cu o bârnă în regiunea mâinii drepte, cauzându-i acestuia leziuni corporale neînsemnate sub formă de excoriații în regiunea claviculei drepte și degetelor 2, 3, 4, 5 ale mâinii drepte.

Tot ei, continuându-și acțiunile ilegale, în timp ce se îmbrânceau cu cet. Cerneavschii V. și Cerneavschii Ig., a intervenit în conflict și cet. Cerneavscaia G., care l-a îmbrâncit pe Grossu V. și acesta a căzut jos de pe pragul casei, după care ultimul a părăsit domiciliul acestora, iar cet. Alexandrov A. și Alexandrov T. au continuat acțiunile lor ilegale și au început să deterioreze bunurile materiale din domiciliul lui Cerneavscaia G., dând jos frigiderul și stricând vesela, părăsind domiciliul în momentul în care Cerneavschii Ig. a telefonat pentru ajutor la poliție.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului Grossu V. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal – *pătrunderea ilegală în domiciliul unei persoane, fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cerere, săvârșită cu aplicarea violenței*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către inculpații Grossu V și Alexandrov A., ambii solicitând casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea altei soluții, prin care să le fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

Grossu V. a menționat că prima instanță i-a aplicat o pedeapsă prea aspră și neproportională faptei comise, dânsul are la întreținere doi copii minori, care au nevoie de îngrijiri.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, apelurile declarate au fost admise, din alte motive decât cele menționate de apelanți inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, cu casarea parțială a sentinței în partea cheltuielilor de judecată și rejudecarea cauzei în această parte, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care s-a dispus că cheltuielile de judecată în sumă de 207 lei suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară să fie trecute în contul statului.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute, fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, reieșind din apelurile înaintate de inculpații Grossu V. și Alexandrov A., se constată că aceștia solicită aplicarea unei pedepse mai blânde, însă în baza art. 61 Cod penal pedeapsa penală este o

măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor acestora. Prima instanță la stabilirea pedepsei inculpaților Grossu V. și Alexandrov A. a ținut cont de prevederile art. 61 și art. 75 Cod penal, de caracterul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de faptul că prin acțiunile lor, inculpații Grossu V. și Alexandrov A. au comis o infracțiune care face parte din categoria celor mai puțin grave, părțile vătămate nu au înaintat pretenții materiale sau morale. Inculpatul Grossu V. este în relații de concubinaj, are 2 copii minori la întreținere, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află, la locul de trai se caracterizează satisfăcător, anterior a fost judecat, având antecedente penale nestinse.

În conformitate cu art. 76 Cod penal, circumstanțe atenuante nu au fost stabilite, dar a fost reținută ca circumstanță agravantă conform art. 77 Cod penal, *săvârșirea infracțiunii de persoane care anterior au fost condamnate pentru infracțiuni similare sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.*

Instanța de fond a mai statuat că luând în considerație circumstanțele cauzei, modul de comitere a faptei și consecințele acesteia, atitudinea inculpaților, gravitatea și pericolul prezentat, corectarea și reeducarea lor este posibilă doar prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare.

Prin urmare, instanța de apel a apreciat că instanța de fond a ales categoria corectă de pedeapsă, a ținut cont de limitele acesteia prevăzute de legea penală și de toate circumstanțele incidente acestei cauzei, drept rezultat stabilindu-le inculpaților o pedeapsă echitabilă și proporțională faptei comise.

Totuși, instanța de apel a considerat necesar de a interveni din oficiu în sentință doar în partea ce ține de cheltuielile de judecată, menționând că, conform art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, procurorul poate intenta și susține acțiunea civilă intentată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea actelor care au cauzat prejudiciul, de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești. Cererea de chemare în judecată poate fi depusă indiferent de acordul autorității publice.

La caz, Colegiul a notat că procurorul nu a formulat și înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, formulând cerințele corespunzătoare, limitându-se la invocarea circumstanțelor privind cheltuielile pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 94 din 27.02.2017, privind constatarea gradului leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, Cerneavschi G., ca urmare a agresării fizice de către Alexandrov A., pentru efectuarea raportul de expertiză judiciară nr. 93 din 27.02.2017, privind constatarea gradului leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, Cerneavschi Ig., ca urmare a agresării fizice a inculpaților și pentru efectuarea raportul de expertiză judiciară nr. 95 din 27.02.2017, privind constatarea gradului leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, Cerneavschi V., ca urmare a agresării fizice lui Alexandrov A.

În acest sens, instanța de apel a evidențiat că, conform art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale.

Potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate. Iar în conformitate cu art. 144 alin. (1) Cod de procedură penală în cazul existenței temeiurilor, expertiza judiciară se dispune de către organul de urmărire penală sau procuror, prin ordonanță, precum și de către instanța de judecată, prin încheiere.

Instanța de apel a reiterat că de fapt, normele indicate supra, prevăd clar și explicit nemijlocit obligațiunea statului, în persoana organului de urmărire penală, de restituire a cheltuielilor judiciare, suportate în legătură cu efectuarea expertizelor dispuse pe marginea examinării cauzelor penale.

Cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare privind constatarea leziunilor corporale suportate de către părțile vătămăte, nu pot fi dispuse spre încasare din contul inculpaților de vreme ce investigarea și cercetarea faptelor infracționale, constituie obligația și atribuția de bază a organului de urmărire penală, care în exercitarea atribuțiilor funcționale, este asigurată financiar de către stat, or, impunerea acestor cheltuieli inculpaților ar constitui încasarea dublă a aceleiași sume cheltuite în legătură cu cauza penală, deoarece aceste sume sunt garantate din contul statului, în contextul dispunerii expertizei de către ordonator, adică de către organul de urmărire penală.

Cheltuielile suportate de către organul de urmărire penală în cazul nemijlocit, nu sunt unele de natură să impună cheltuieli neprogramate și neincluse în cheltuielile evidente și suportate anume de către stat, motiv pentru care cerințele procurorului la acest capitol sunt pasibile respingerii.

În sensul vizat, s-a menționat că cheltuielile judiciare solicitate spre încasare de către procuror la caz sunt de natura și categoria celor inevitabile și obligatorii de drept, urmare a comiterii unei fapte infracționale, însă chiar dacă inculpații au comis o infracțiune, acesta nu poate fi supus și răspunderii materiale pentru intentarea și desfășurarea urmăririi penale, în situația în care acesta este tras la răspundere penală pentru fapta infracțională.

Mai mult ca atât, obligația de a suporta cheltuielile judiciare nu poate reveni în principal inculpaților, având în vedere că nemijlocit statul prin intermediul organelor de resort, organului de urmărire penală și a procurorului, exercită și apără cetățenii săi de faptele infracționale și preîntâmpină comiterea infracțiunilor, precum și întreprinde acțiuni în vederea investigării infracțiunilor deja comise, ca în cele din urmă să survină după caz pedeapsa penală, sau achitarea persoanei.

Astfel, anume statului îi revine obligațiunea de drept de a asigura și acoperi cheltuielile legate de investigarea și judecarea cauzelor penale, din care considerente, trecerea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea raporturilor de expertiză în mărime de 207 lei, urmează a fi suportat din contul statului.

6. Nefiind de acord cu soluțiile pronunțate de instanțele de fond, inculpatul Grossu V., declarând două cereri de recursuri ordinare, contestă decizia instanței de apel și

sentința solicitând casarea parțială a acestora, în partea stabilirii pedepsei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Grossu V. să-i fie aplicată o pedeapsă cu suspendarea executării acesteia, prin prisma art. 90 sau art. 90¹ Cod penal.

În esență, în recursul declarat, inculpatul își exprimă dezacordul cu soluțiile instanțelor de fond doar în partea individualizării pedepsei, fiind de acord cu starea de fapt constatată de instanțe și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina sa. În opinia recurentului, instanțele de fond nu au ținut seama de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și că Grossu V. are la întreținere doi copii minori, a recunoscut fapta și s-a căit sincer de cele comise, părțile vătămate nu au pretenții față de acesta, ceea ce denotă că în privința lui pot fi aplicate prevederile art. 90 sau 90¹ Cod penal. Totodată, recurentul menționează că instanțele eronat au conchis asupra existenței stării de recidivă.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul în referința depusă privind opinia sa asupra recursului depus de inculpat menționează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de inculpat, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestora, pentru considerentele ce urmează.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursului declarat, se întemeiază *în drept* pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererilor de recurs depuse de inculpatul Grossu V. instanța a făcut verificările temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârile recurate sunt conforme legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să le afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de recurent, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, de natură să răstoarne soluția instanțelor de fond adoptate pe caz.

În corespundere cu dispoziția art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către recurent.

Din conținutul recursurilor ordinare declarate de inculpat se constată că acesta, nu face referire expres la vreun temei de casare din cele prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, intervenind cu solicitarea de a se dispune desființarea deciziei instanței de apel, de altfel și a sentinței, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Grossu V., în baza art. 179 alin. (2) Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Mai întâi, instanța de recurs notează că criticele avansate în privința modalității de individualizare a pedepsei, precum și cele ce țin de executarea acesteia, se subscriu erorii de drept din pct. 10) al alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală. Concomitent, analizând textul cererii de apel în paralel cu recursurile declarate, instanța constată că

Grossu V. critică aceleași chestiuni de drept – neaplicarea unei pedepse mai blânde în privința sa, neprivative de libertate. Însă, raționamentul care poate condiționa aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal într-o cauză penală, întotdeauna are la origine persoana inculpatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă, conduita bună; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului și, pe de altă parte, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

La fel, se specifică că aplicarea prevederilor art. 90 sau 90¹ Cod penal, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a se corecta. În toate cazurile, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins fără executarea efectivă a acesteia. În formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, ceea ce la caz anume în această consecutivitate și s-a realizat. De aceea, Colegiul apreciază că recursul declarat de inculpatul Grossu V. se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există circumstanțe cu caracter substanțial și convingător, care să justifice ingerința în hotărârea instanței de apel sau în cea a primei instanțe, în latura stabilirii pedepsei.

Colegiul consideră că pedeapsa stabilită inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal, de 2 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, este echitabilă, proporțională și va contribui la atingerea scopului de corectare și reeducare a acestuia. De asemenea, corect prima instanță, în baza art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumularea parțială a pedepselor aplicate inculpatului i-a adăugat parțial pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Criuleni din 17 noiembrie 2017, definitiv stabilindu-i acestuia pedeapsa de 3 ani 1 lună închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, se relevă că, corect instanța de apel a menținut sentința în partea neaplicării în privința inculpatului a altei pedepse mai blânde având în acest sens în vedere următoarele: „... *prima instanță la stabilirea pedepsei inculpaților Grossu V. și Alexandrov A. a ținut cont de prevederile art. 61 și art. 75 Cod penal, de caracterul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de faptul că prin acțiunile lor, inculpații Grossu V. și Alexandrov A. au comis o infracțiune care face parte din categoria celor mai puțin grave, părțile vătămate nu au înaintat pretenții materiale sau morale. Inculpatul Grossu V. este în relații de concubinaj, are doi copii minori la întreținere, la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află, la locul de trai se caracterizează satisfăcător, anterior a fost judecat, având antecedente penale nestinse.*

În conformitate cu art. 76 Cod penal, circumstanțe atenuante nu au fost stabilite, dar a fost reținută ca circumstanță agravantă, conform art. 77 Cod penal, săvârșirea infracțiunii de persoane care anterior au fost condamnate pentru infracțiuni similare sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.

Instanța de fond a mai statuat că luând în considerație circumstanțele cauzei, modul de comitere a faptei și consecințele acesteia, atitudinea inculpaților, gravitatea și pericolul prezentat, corectarea și reeducarea lor este posibilă doar prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare.

Instanța de fond a ales categoria corectă de pedeapsă, a ținut cont de limitele acesteia prevăzute de legea penală și de toate circumstanțele incidente acestei cauzei, drept rezultat stabilindu-le inculpaților o pedeapsă echitabilă prevăzută de lege.”

Anume datorită circumstanțelor de mai sus, instanțele au statuat asupra aplicării pedepsei închisorii în privința lui Grossu V., la limita prevăzută de sancțiunea art. 179 alin. (2) Cod penal.

Pe de altă parte, în cuprinsul deciziei instanței de apel au fost expuse deja raționamentele care au stat la baza respingerii solicitării inculpatului de a-i stabili o pedeapsă mai blândă. Or, din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, se constată că instanța a dezbătut prin mai multe argumente criticele apelantului ce vizau pedeapsa aplicată, circumstanțele atenuante sau agravante ce au influențat asupra operațiunii de individualizare a pedepsei, totodată decizia cuprinde și temeiurile de respingere a solicitării părții privind stabilirea unei pedepsei neprivative de libertate.

La caz, pentru a reține eroarea de drept stipulată în pct. 10) și pentru a statua că s-au aplicat pedepse individualizate contrar exigențelor legale, instanțele de fond urmau să facă abstracție de prevederile art. 75 Cod penal, care reglementează criteriile generale de individualizare a pedepselor, dintre care unele se referă la respectarea prevederilor părții generale a Codului penal, în ceea ce privește aplicarea sancțiunilor de drept penal – limitele fiecărei pedepse, limitele în raport de concurs de infracțiuni, recidivă, circumstanțe agravante și atenuante etc., dar și de limitele stabilite în partea specială a Codului, criteriile de fapt pentru individualizarea pedepsei se referă la gradul de pericol al faptei săvârșite, la persoana făptuitorului, la împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală.

Indubitabil că, greșita individualizare a pedepsei se poate produce și atunci când s-a dispus suspendarea executării pedepsei condiționat, deși împrejurările cauzei nu produceau convingerea fermă că scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia.

În general, cerința textuală a acestui caz de casare presupune că, s-a încălcat legea penală sau cea procesual-penală la aplicarea pedepsei și la stabilirea limitelor acesteia, sau modului de executare.

Față de lucrul judecat de către instanțele de fond, Colegiul consideră că o atare modalitate de individualizare a pedepsei corespunde exigențelor legii penale, iar pedeapsa aplicată infractorului este echitabilă raportat la scopul urmărit de legislator în art. 61 Cod penal, care îl va descuraja pe inculpat de a comite pe viitor alte fapte infracționale de același gen.

În acest punct de analiză, Colegiul consideră necesar de a face trimitere și la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite

temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (*cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010*).

Prin urmare, având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar criticele din cererile de recurs înaintate de inculpat nu și-au găsit confirmarea.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de inculpatul Grossu Valerii XXXXX, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2018, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 17 aprilie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion